

Koning Willem I verliest België

Zuidelijke Nederlanden wordt België

In 1813 werd Willem Frederik koning van Nederland en kreeg hij de naam Willem I. Hij was een prins van Oranje-Nassau en de eerste uit zijn familie die koning werd van Nederland. Zijn voorvaderen waren geen koningen, maar stadhouders.

De laatste stadhouder was zijn vader, stadhouder Willem V. Van 1815 tot 1830 was Willem I ook koning van de zuidelijke Nederlanden, dat nu België heet. Wie was deze koning Willem I en waarom verloor hij België?

Prins van Oranje Nassau

De familie Nassau bestond uit Duitse edelen. In 1544 erfde Willem van Nassau het prinsdom Orange in Frankrijk. Hij noemde zich daarom voortaan prins van Oranje-Nassau. 'Orange' betekent namelijk oranje in het Frans.

De familie had ook bezittingen in de Nederlanden. Daarom waren de Duitse prinsen ook hoge Nederlandse edelen. Koning Willem I en ook koningin Beatrix zijn

verre familie van Willem van Oranje Nassau. Nu weet je ook de achternaam van koningin Beatrix en prins Willem Alexander.

Stadhouders

In de 16e eeuw hoorden de Nederlanden bij het grote rijk van keizer Karel V. Deze keizer kon dat niet in zijn eentje besturen. In de Nederlanden stelde hij daarom stadhouders aan die in zijn naam één of meer provincies bestuurden.

Toen de Nederlanden een republiek werden kozen de Nederlandse provincies zelf hun stadhouders. Dat waren meestal prinsen van Oranje-Nassau. De stadhouders werden steeds machtiger.

In 1747 werd een prins van Oranje-Nassau zelfs stadhouder van alle provincies. Er werd ook vastgelegd dat het stadhouderschap voortaan erfelijk zou zijn. De oudste zoon van de stadhouder volgde hem automatisch op. Ze hoefden dus geen stadhouder meer te kiezen.

De Franse bezetting

Op 1 februari 1793 verklaarde Frankrijk de oorlog aan de Nederlanden. De provincies onder de grote rivieren werden snel veroverd.

Het jaar daarop heerste er in de Nederlanden een strenge winter. Midden december 1794 waren de Maas, de Waal en de Rijn bevroren. De Franse generaal Pichegru trok toen met zijn leger over de rivieren en bezette ook de noordelijke provincies.

Borstbeeld Napoleon AHM

Stadhouder Willem V vluchtte met zijn familie naar Engeland. De Fransen stelden één regering aan over alle provincies samen. In 1806 werd de broer van de Franse keizer Napoleon zelfs koning van Nederland.

Veel Nederlanders hadden de Fransen in het begin met open armen verwelkomd. De Fransen beloofden immers voorspoed en welvaart. Maar de Nederlanders moesten gaan meebetalen aan de oorlogen van Frankrijk en soldaten hiernaartoe sturen.

Toen Napoleon steeds meer macht verloor en uiteindelijk ook zijn legers uit Nederland moest terugtrekken waren de Nederlanders opgelucht.

Koning Willem I

Toen de Fransen uit Nederland waren vertrokken werd er weer geroepen om een prins van Oranje.

Stadhouder Willem V was inmiddels overleden, maar zijn zoon Willem Frederik wilde dolgraag terugkeren naar Nederland. Tijdens de jaren dat hij niet hier woonde, streed hij vanuit het buitenland tegen de Franse bezetting.

Omdat er in Nederland tijdens de Franse bezetting heel veel was veranderd werd Willem Frederik geen stadhouder, maar koning. Dit gebeurde op 2 december 1813 in Amsterdam. Samen met zijn ministers regeerde koning Willem I vanaf toen over Nederland. Dit zou hij blijven doen tot 4 september 1840.

Koning-Koopman

Tijdens de Franse bezetting was de economie in Nederland sterk achteruit gegaan. De handel had hier jarenlang stilgelegen. Voor koning Willem I was er dus veel werk te doen, maar gelukkig wist hij van aanpakken.

In 1814 richt hij de Nederlandse Bank op. Deze bank leende geld aan mensen die een eigen bedrijf wilden beginnen. Willem I liet ook nieuwe wegen aanleggen, een groot aantal kanalen graven en hij zorgde ervoor dat er spoorlijnen werden aangelegd.

Dit alles deed hij om de bedrijven beter bereikbaar te maken. Goederen konden nu makkelijker worden aan- en afgevoerd. Willem I deed nog veel meer voor de Nederlandse handel.

Hij was hierbij een soort koopman die zoveel mogelijk winst probeerde te behalen voor zijn koninkrijk. Na zijn dood heeft hij dan ook de toepasselijke bijnaam 'koning-koopman' gekregen.

België

Van september 1814 tot juni 1815 werd er in Wenen vergaderd door de vorsten en andere belangrijke mensen van Europa. Frankrijk was verslagen. Er moesten besluiten worden genomen. Eén van die besluiten was dat de zuidelijke Nederlanden, het tegenwoordige België, bij Nederland zou gaan horen. Het vergrote Nederland zou sterker zijn als Frankrijk weer oorlog wilde gaan voeren.

Maar veel Belgen waren hier helemaal niet blij mee. Dat was ook wel te begrijpen, want de Belgen moesten meebetalen aan de schulden van het noorden en die waren ongeveer vijftig maal zo hoog als die van de zuidelijke Nederlanden.

Verder vonden de Belgen dat ze niet gelijk werden behandeld. De meeste hoge ambtenaren op de ministeries en officieren in het leger waren Nederlanders uit het noorden.

Nee, ze vonden het maar niets dat ze Nederlanders waren geworden. De Belgen wilden een eigen onafhankelijk land en hun eigen koning kiezen. Ze kwamen tegen het noorden en koning Willem I in opstand. Uiteindelijk leidde dit in 1830 tot de onafhankelijke staat België met Leopold I als koning.

Wist je dat?

- Als Nederland door Frankrijk wordt bezet, vlucht stadhouder Willem V met zijn gezin in vissersboten naar Engeland.
- In februari 1802 heeft Willem Frederik met Napoleon in Parijs gegeten. Willem Frederik probeerde toen geld te krijgen van Napoleon. Het Huis van Oranje had namelijk veel verloren. Dit lukte hem niet.
- In 1791 trouwde Willem Frederik met zijn nicht, Wilhelmina van Pruisen. Zij was de dochter van de Pruisische koning Frederik Willem II.
- Koning Willem I kreeg uit zijn eerste huwelijk twee zonen en een dochter. Dochter Marianne was een snoezig meisje. Hij kon haar niets weigeren. Bijna alles wat ze wilde kreeg ze van hem gedaan. Ze had veel gespeeld.
- Na de Franse bezetting keerde Willem Frederik (zo heette Willem I voordat hij koning werd) ook weer in een vissersboot terug naar Nederland. Door een zware zuidwesterstorm duurde die overtocht vier dagen. Op het strand van Scheveningen stonden al die tijd duizenden mensen vol ongeduld op hem te wachten.
- Op de plek waar Willem Frederik landde, staat nu een stenen monument om deze gebeurtenis te herdenken.
- Koning Willem I kon heel koppig zijn. Hij regeerde dan wel samen met de ministers, maar veel besluiten nam hij zonder eerst met hen daarover te praten. Dit waren zogenaamde 'Koninklijke Besluiten'.
- In België had koning Willem I de bijnaam 'koperen koning'. Die kreeg hij omdat hij bij zijn feestelijke intocht in Brussel alleen koperen munten onder de bevolking had laten uitstrooien. De bevolking had verwacht dat het gouden munten zouden zijn!